

Malaysia Competition Commission

**TIPUAN BIDA DALAM PERKHIDMATAN
AWAM DI BAWAH
AKTA PERSAINGAN 2010
15 Oktober 2014, Jabatan Audit Negara**

TIPUAN BIDA— SELURUH DUNIA

Contoh Kes

PENGENALAN TIPUAN BIDA DI BAWAH AKTA PERSAINGAN 2010

SKOP AKTA PERSAINGAN 2010

Terpakai bagi apa-apa aktiviti komersil di dalam dan di luar Malaysia yang mempunyai kesan terhadap persaingan dalam apa-apa pasaran Malaysia

LARANGAN UTAMA DALAM AKTA PERSAINGAN 2010

**AMALAN
ANTIPERSAINGAN**

**PERJANJIAN
ANTIPERSAINGAN
(Sek. 4)**

**PENYALAHGUNAAN
KEDUDUKAN
DOMINAN
(Sek. 10)**

PERJANJIAN ANTIPERSAINGAN

Seksyen 4, Akta Persaingan 2010: Perjanjian mendatar dan menegak yang dilarang

Seksyen 4(1) – Suatu *perjanjian mendatar atau menegak* antara *perusahaan* adalah dilarang setakat yang perjanjian itu mempunyai matlamat atau kesan *menghalang, menyekat atau mengganggu persaingan secara signifikan* dalam apa-apa pasaran bagi barangan atau perkhidmatan.

PERJANJIAN ANTIPERSAINGAN

Seksyen 4 Akta Persaingan 2010 :

Seksyen 4(2) – Tanpa menjejaskan keluasan subseksyen (1), suatu perjanjian mendarat antara perusahaan yang mempunyai matlamat untuk—

- (a) menetapkan, secara langsung atau tidak langsung, suatu harga belian atau jualan atau apa-apa syarat perdagangan yang lain;
- (b) berkongsi pasaran atau punca bekalan;
- (c) membataskan atau mengawal—
 - i. pengeluaran;
 - ii. saluran keluaran pasaran atau capaian pasaran;
 - iii. pembangunan teknikal atau teknologi; atau
 - iv. pelaburan; atau
- (d) **melakukan tipuan bida,**

adalah disifatkan mempunyai matlamat atau kesan menghalang, menyekat atau mengganggu persaingan secara signifikan dalam apa-apa pasaran bagi barangan atau perkhidmatan.

Perjanjian?

- Apa-apa bentuk kontrak, perkiraan atau persefahaman, sama ada boleh atau tidak boleh dikuatkuasakan di sisi undang-undang, antara perusahaan, dan termasuklah suatu keputusan oleh suatu persatuan dan amalan bersepadu.

Perusahaan?

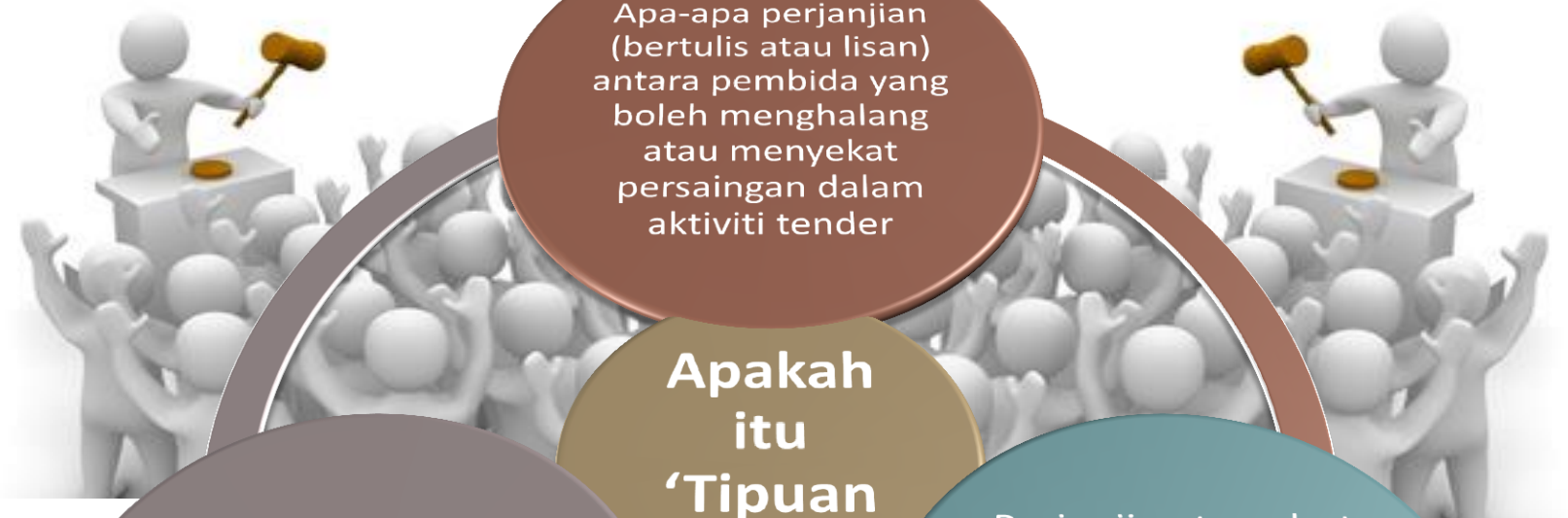
- Apa-apa entiti yang menjalankan aktiviti komersil yang berhubungan dengan barangan atau perkhidmatan.

Apakah “Bidaan”?

- Bidaan adalah proses persaingan untuk mencapai nilai yang terbaik dalam aktiviti tender.
- Bidaan boleh dijalankan dalam beberapa cara seperti bidaan terbuka, bidaan tertutup dan sebagainya.

Apa-apa perjanjian
(bertulis atau lisan)
antara pembida yang
boleh menghalang
atau menyekat
persaingan dalam
aktiviti tender

**Apakah
itu
'Tipuan
Bida'?**

*Pembida berpakat
sesama sendiri secara
rahsia dalam
menentukan
pemenang dan juga
harga tender*

Perjanjian tersebut
juga berkemungkinan
boleh melibatkan
pembida yang
berpotensi tetapi
hakikatnya tidak
menghantar bida

Perbezaan Tipuan Bida dengan Rasuah

- **Rasuah** adalah dimana satu pihak bertindak membayar rasuah untuk mendapatkan faedah atau pertolongan dari seseorang/pihak yang mempunyai kawalan atau pengaruh
- **Tipuan bida** mestilah melibatkan satu pakatan di mana pihak-pihak yang membida berpakat untuk memenangi tender secara tidak kompetitif
- Apabila hubungan antara pihak-pihak adalah dari halangan menegak, ia adalah rasuah. Sebaliknya, kalau hubungan adalah dari halangan mendatar, ia adalah tipuan bida
- Ada kemungkinan juga kedua-dua ciri-ciri rasuah dan tipuan bida boleh wujud dalam sesuatu bidaan

Tipuan Bida = Larangan Teruk (Hard-Core Cartel)?

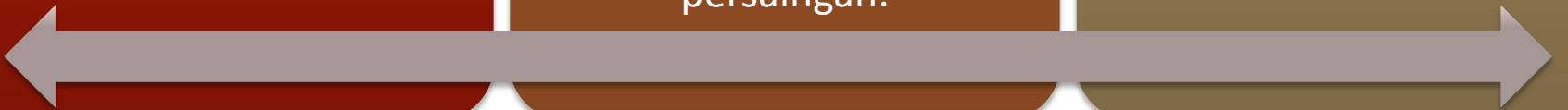
Di bawah Akta Persaingan 2010, tipuan bida adalah dianggap sebagai larangan yang teruk.

Seksyen 4(2) Akta Persaingan 2010 menyifatkan jenis-jenis perjanjian tersebut mempunyai matlamat atau kesan secara signifikan menghalang, menyekat atau mengganggu persaingan.

Ini bermaksud bahawa Suruhanjaya tidak perlu menunjukkan perjanjian tersebut mempunyai kesan anti-persaingan

BEBAN BUKTI BAGI KES TIPUAN BIDA

- Bagi sesetengah negara (contohnya Amerika Syarikat, Kanada, United Kingdom, Australia, Jepun dll), tipuan bida adalah suatu kesalahan jenayah
- Di bawah Akta Persaingan 2010, tipuan bida adalah suatu pelanggaran
- Oleh itu, untuk membuktikan kes tipuan bida di Malaysia, beban bukti adalah pada tahap imbangan kebarangkalian (balance of probabilities) sahaja
- Suruhanjaya akan siasat dan membuat keputusan

SEKSYEN 40 - PENALTI KEWANGAN

Jika Suruhanjaya memutuskan bahawa terdapat suatu pelanggaran larangan Akta Persaingan 2010-

- Menghendaki pelanggaran itu dihentikan serta-merta.
- Menyatakan langkah-langkah yang dikehendaki supaya perusahaan tersebut menghentikan pelanggaran itu.
- Mengenakan apa-apa arahan lain yang sesuai.
- Boleh mengenakan penalti kewangan:

**MAKSIMUM 10 % DARIPADA PUSING GANTI
(TURNOVER) SELURUH DUNIA**

SELAIN ITU...

Suruhanjaya, melalui rejim kelonggaran (Seksyen 41 Akta Persaingan 2010), mempunyai kuasa untuk mengenakan penalti kewangan sehingga 100 peratus jika perusahaan-

- Mengakui penglibatannya dalam kes tipuan bida; dan
- Memberikan maklumat atau kerjasama secara signifikan dalam mengenalpasti pelanggaran mana-mana larangan oleh perusahaan lain

KENAPA TIPUAN BIDA?

ANGGARAN PERINGKAT PEROLEHAN AWAM DI BENUA ASIA

INDIA:

sehingga 30% daripada
Keluaran Dalam Negeri
Kasar ('KDNK')

FILIPINA:

sehingga 29% of
daripada bajet negara

SINGAPURA:

4% daripada KDNK

MALAYSIA :

sehingga 25% daripada
KDNK

INDONESIA:

sehingga 30% daripada
bajet negara

*Sumber : The Organisation for
Economic
Co-operation and Development
(OECD)*

Keperntingan Perolehan yang Kompetitif

- Harga yang lebih rendah
- Kualiti produk yang lebih baik
- Menggalakkan inovasi

Sistem perolehan awam yang kompetitif akan memberi faedah kepada ekonomi negara kerana perolehan awam melibatkan infrastruktur utama (lebuh raya, kereta api, elektrik)

Penambahbaikan prosedur perolehan telah membawa kepada penjimatan ketara di beberapa negara

- Harga pada 18 bidaan telah jatuh 20 peratus melalui bidaan yang kompetitif (Jepun)
- Kos Ubat-ubatan di Afrika Selatan telah menurun secara purata 27 peratus melalui tindakan undang-undang persaingan
- Penjimatan USD 3.1 juta untuk Lembaga Air dan Pembetungan Karachi (Pakistan)
- Pengurangan ketara dalam harga elektrik di Bangladesh
- Penjimatan 47% dalam perolehan barangan ketenteraan di Colombia
- 43% penjimatan dalam kos membeli ubat di Guatemala

Perlaksanaan *Arahan Perolehan Awam Kesatuan Eropah* di antara tahun 1993 dan 2002 menjana penjimatan kos sebanyak EUR5 bilion ke EUR 25 bilion.

JIKA DIENDAHKAN TIPUAN BIDA...

Jangka Panjang

- Perusahaan tidak perlu lagi bersaing sesama sendiri
- Industri dan perusahaan menjadi tidak cekap
- Kualiti produk tidak berkadar dengan kos
- Penggunaan wang pungutan cukai yang tidak cekap

Jangka Pendek

- Harga kontrak kekal tinggi. Agensi tender terpaksa membayar kos-kos yang tidak sepatutnya.
- Halangan kepada pengagihan sumber yang cekap

JENIS-JENIS TIPUAN BIDA

JENIS-JENIS TIPUAN BIDA

**BIDA
TERSELINDUNG
(Cover Pricing)**

**BIDAAN YANG
MENINDAS (Bid
Suppression)**

**PENARIKAN BALIK
BIDA (Bid
Withdrawal)**

**BIDAAN SECARA
GILIRAN (Bid
Rotation)**

**BIDA TIDAK
MEMATUHI (Non
Conforming Bids)**

JENIS-JENIS TIPUAN BIDA

BIDAAN TERSELINDUNG

- Pembida-pembida bersepakat bagi menyerahkan secara sengaja harga bida yang lebih tinggi daripada harga yang diserahkan oleh pembida yang telah ditetapkan untuk mendapatkan tender tersebut

BIDAAN YANG MENINDAS

- Semua pihak yang berpakat tidak membida dan ia membenarkan satu pihak yang telah ditentukan terlebih dahulu memenangi sesuatu tender.

PENARIKAN BALIK BIDA

- Pembida-pembida yang bersepakat menarik balik bida mereka secara sengaja pada penghujung tempoh bida, meniggalkan pembida terpilih untuk memenangi bida tersebut

BIDAAN SECARA GILIRAN

- Pembida mangambil giliran bagi menyerahkan sesuatu harga tender yang paling kompetitif, atau harga yang paling rendah (dan akhirnya memenangi kontrak tersebut).

BIDAAN TIDAK MEMATUHI

- Pembida yang bersepakat secara sengaja menyerahkan bida yang tidak mengikut terma dan syarat yang ditentukan di dalam tender.

BAGAIMANA UNTUK MENGESAN TIPUAN BIDA

Senarai Semak untuk Mengesan Tipuan Bida

- a) **Tanda dan corak bidaan pembida-pembida dalam Mengemukakan Bidaan;**
- b) **Tanda-tanda dalam borang bidaan yang perlu diperhatikan;**
- c) **Tanda-tanda berkenaan harga yang perlu diperhatikan;**
- d) **Kenyataan pembida yang mencurigakan; dan**
- e) **Kelakuan Pembida yang mencurigakan**

Tanda dan corak yang mencurigakan

- Lihat kepada corak bidaan seperti:
 - Pembida/Pengusaha yang sama memenangi tender
 - Pembida/Pengusaha yang sama menyerahkan bidaan dan bergilir-gilir memenangi tender
 - Tawaran bersama atau subkontrak yang tidak perlu
 - Butir bidaan mempunyai persamaan ketara atau hampir sama
 - Perbezaan Bidaan yang dibuat terlalu jauh
 - Perbezaan bidaan dalam peratusan yang tepat

Contoh Kes – *Seoul Subway*

- Bandar Seoul telah mengumumkan tender untuk proses penambahbaikan 6 bahagian laluan keretapi bawah tanah
- Enam syarikat pembinaan memenangi setiap satu bahagian daripada 6 tender yang ditawarkan
- Syarikat pembinaan tersebut telah bersepakat untuk membahagikan satu bahagian kepada syarikat masing-masing

Contoh Kes – *U.S Paint Brushes*

- Dua syarikat telah membida 90 kontrak tender dalam tempoh 7 tahun
- Pegawai perolehan berjaya mengesan bahawa kedua-dua syarikat tersebut telah memenangi 50% daripada kontrak tender setiap tahun

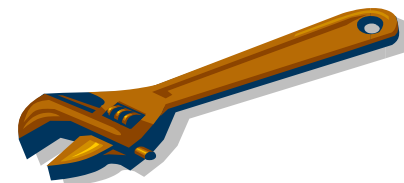
Tanda-tanda mencurigakan di dalam dokumen bidaan

- Kesilapan yang sama, bentuk dokumen bidaan yang sama, kos anggaran yang sama
- Mempunyai alamat, nombor telefon, pekerja yang sama
- Tanda-tanda bahawa bidaan yang dibuat adalah tidak benar kerana tidak mempunyai butiran yang lengkap atau tidak mengikut terma yang disediakan

Contoh Kes – *U.S. Storm Damage Repair*

- Terdapat kesilapan menaip yang sama di dalam dua surat iringan yang dihantar oleh dua pembida yang berbeza untuk membaiki kerosakan disebabkan taufan yang melanda bandar Guam
- Kedua-dua surat iringan tersebut berakhir dengan perkataan: ***'Please give us a call us if you have any questions. Thank you very much'***
- Menyedari kesilapan meletakkan perkataan “*us*” sebanyak dua kali di dalam kedua-dua surat tersebut, pegawai perolehan berjaya mengesan pakatan sulit

Ekshibit daripada kes *Guam Repair*

December 31, 1997

MR. [REDACTED], Director
Department of Parks and Recreation
Tiyar, Guam.

Subject: Repair of one Paseo Stadium Light Tower

Dear Mr. [REDACTED],

Please find our estimate for the Restoration of one lighting tower at the Paseo Stadium damage by Typhoon Paka. The total amount of our estimate is "One Hundred Forty Five Thousand Eight Hundred Fifty Dollars and 00/100 (\$ 145,850.00)", including the supply and installation of Lighting fixtures and power hook up.

We sincerely hope that this is according to your requirements. Please give us a call us if you have any question. Thank you very much.

Sincerely,

[REDACTED]
President

December 31, 1997

MR. [REDACTED], Director
Department of Parks and Recreation
Tiyar, Guam.

Subject: Repair of one Paseo Stadium Light Tower

Dear Mr. [REDACTED],

We submit here with our estimate for Repair and Restoration of one Lighting Tower at the Paseo Stadium that was damage by Typhoon Paka. The total amount of our estimate is "One Hundred Forty Eight Thousand Three Hundred Fifty Dollars and 00/100 (\$ 148,350.00)", including Labor, Materials and Equipment.

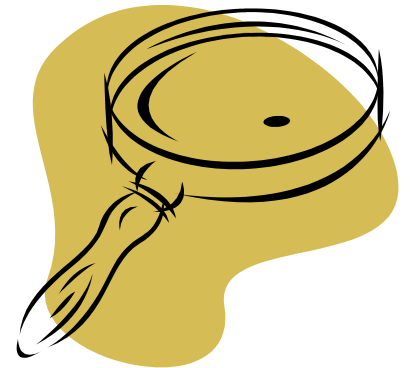
We hope that the above quotation is satisfactory. Please give us a call us if you have any question. Thank you very much.

Sincerely,

[REDACTED]
Project Engineer

Tanda-tanda mencurigakan di dalam Harga

- Kenaikan harga mendadak yang tidak dapat dijelaskan, atau kehilangan diskaun secara tiba-tiba tanpa penjelasan munasabah
- Perbezaan harga yang meragukan:
 - Mengikut kawasan;
 - Agensi kerajaan;
 - Pembeli kerajaan atau sektor swasta
- Persamaan harga atau terma ketara yang tidak munasabah

Contoh kes - *El Salvador* Airline Tickets

Services to be rendered	Amate Travel	Agencia Viajes Escamilla	U Travel	Inter-Tours
Cost for issuing round trip tickets	\$39.55	\$39.55	\$39.55	\$39.55
Flight confirmations/ tickets and reservation voucher	Cost free	Cost free	Cost free	NA
Premium Ticket Procedure	Cost free	Cost free	Cost free	NA
Ticket Annulment	Cost free	\$39.55	Cost free (the same day)	NA
Ticket Re-issuance	\$39.55	\$39.55	\$39.55	\$39.55
Issuance of ticket against exchange order (MCO)	\$39.55	Cost free	\$39.55	\$39.55
Procedure for the reimbursement of non-utilized tickets	Cost free	Cost free	Cost free	NA
Procedure for the reimbursement of lost tickets	Cost free	Cost free	Cost free	NA
Train reservation	Cost free	Cost free	Cost free	NA
Delivery services in the metropolitan area	Cost free	Cost free	Cost free	NA
Total	\$118.65	\$118.65	\$118.65	\$118.65

Kenyataan mencurigakan

- Terdapat tanda-tanda komunikasi di antara pembida
- Kenyataan seperti “harga industri” atau “harga biasa ”
- Tanda-tanda pelanggan tertentu atau kawasan tertentu dimiliki oleh pembida tertentu
- Tanda-tanda pembida seakan-akan tahu bahawa mereka tidak akan memenangi sesuatu tender atau seperti tahu pembida yang bakal memenangi tender

Contoh kes – *Canadian Bus Services*

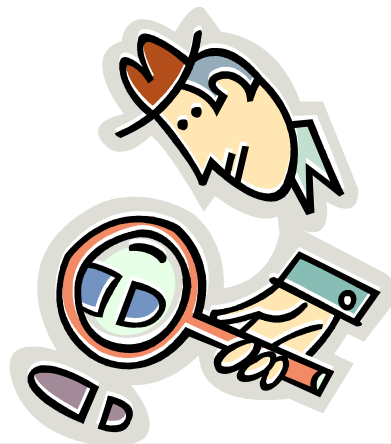
- Kedua-dua pembida menyerahkan bidaan yang hampir sama
- Selepas tender diberikan, pembida yang gagal mendapat sebahagian besar tender telah menelefon pegawai perolehan

- Nota perbincangan yang dicatat oleh pegawai perolehan menunjukkan bahawa pembida tersebut mengetahui harga bidaan oleh pembida-pembida lain adalah hampir di antara satu sama lain meskipun bidaan dibuat secara sulit

Contoh-contoh kelakuan meragukan

- Pesaing akan berjumpa secara sulit seperti di dalam mesyuarat persatuan
- Pembida menghantar bidaan bagi pihak pembida-pembida lain
- Pembida-pembida membuat pertanyaan yang sama

Contoh kes – *U.S. Ice Cream*

- Dua syarikat menghantar bidaan untuk tender membekal ais krim di Jabatan Pertahanan
- Petunjuk pertama
 - Pembida telah menghantar bidaan pembida-pembida lain dalam tender ini
 - Pegawai perolehan pada mulanya menyedari kedua-dua pembida membuat kesilapan yang sama pada item #35 borang bidaan – kedua-duanya menggunakan angka yang salah iaitu (8,400 GL) yang perlu didarabkan dengan harga (4.68/dz) sedozen dan bukannya (12.45/gal) segalon

Petunjuk Pertama Kes *U.S Ice Cream*

Capitol Bid

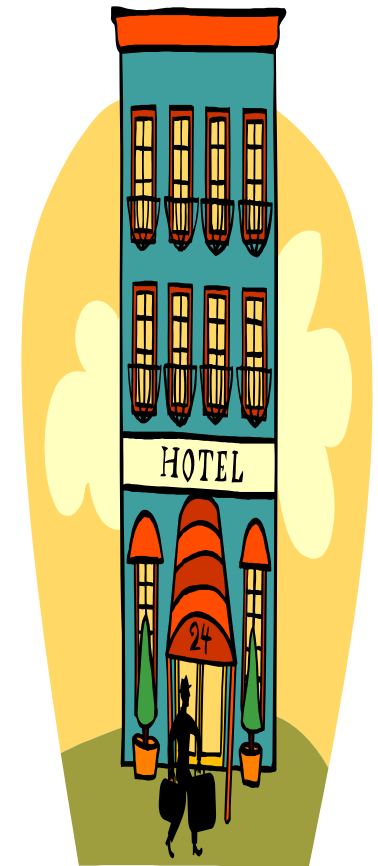
15	ICE CREAM, REGULAR, TYPE II, GRADE 1, GENERAL 8.0% MP (MIN), CHOCOLATE, FRUIT, NUTS OR OTHER BULKY FLAVORS				
	<u>13722</u> 4 (FLUID OUNCE) CUP FIBER/PLASTIC	8,400	GL	4.68/doz 12.45/gal	39,312.00

Briggs Bid

15	ICE CREAM, REGULAR, TYPE II, GRADE 1, GENERAL 8.0% MP (MIN), CHOCOLATE, FRUIT, NUTS OR OTHER BULKY FLAVORS				
	<u>13722</u> 4 (FLUID OUNCE) CUP FIBER/PLASTIC	8,400	GL	4.50/doz 11.97/gal	37,800.00

Contoh Kes - *Canadian Hotel*

- Kes ini melibatkan tender ke atas hotel yang digunakan oleh pegawai kerajaan Kanada untuk menghimpun tetamu kerajaan di Bandar Ottawa
- Pegawai-pegawai daripada 6 hotel terbesar di Kanada telah berjumpa di sebuah hotel dan mengisi kesemua dokumen tender dengan butiran yang sama
- Mereka telah meletakkan bidaan mereka di dalam sampul surat yang berlainan tetapi menggunakan sampul kourier yang sama untuk dihantar kepada pegawai perolehan kerajaan
- Pegawai kerajaan yang menerima kourier tersebut mengesyaki sesuatu dan ianya telah dilaporkan kepada agensi persaingan. Hasilnya, kesemua pegawai hotel mengaku bersalah melakukan tipuan bida

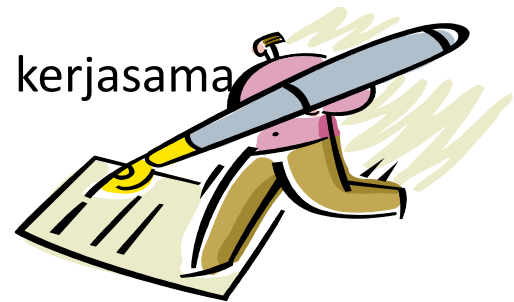
Petunjuk tidak bermaksud berlakunya Tipuan Bida

- Perlakuan yang mencurigakan tidak semestinya bermaksud berlakunya tipuan bida
- Jangan membuat kesimpulan tergesa-gesa bahawa pembida terlibat di dalam tipuan bida

Langkah-langkah yang boleh diambil

- Simpan semua dokumen dan rekod yang berkaitan atau membuat salinan
- Jangan berkongsi maklumat dengan pembida yang disyaki
- Maklumkan pegawai undang-undang dalaman atau pegawai atasan anda
- Hubungi Suruhanjaya untuk perbincangan atau kerjasama

USAHA-USAHA SURUHANJAYA

USAHA SURUHANJAYA DALAM MENENTANG TIPUAN BIDA

- Melancarkan buku garis panduan “**BANTU KAMI KENAL PASTI TIPUAN BIDA**”
- Buku garis panduan ini berfungsi sebagai salah satu bahan rujukan bagi sektor awam ataupun swasta berkenaan tipuan bida
- Ia juga menerangkan jenis-jenis tipuan bida, tanda-tanda wujudnya tipuan bida, dan cara-cara untuk mengurangkan risiko tipuan bida
- Adalah penting semua pihak bekerjasama dengan Suruhanjaya untuk mengurangkan seterusnya membasmi aktiviti tipuan bida di Malaysia.

USAHA SURUHANJAYA DALAM MENENTANG TIPUAN BIDA

- Melancarkan buku garis panduan “**Garis Panduan Menentang Tipuan Bida Dalam Perolehan Awam**” pada Jun 2014
- Menganjurkan banyak program advokasi di seluruh Malaysia

IKLAN TV BERKENAAN TIPUAN BIDA OLEH SURUHANJAYA

KESIMPULAN

Menyedari kepentingan perolehan kerajaan, Kerajaan Malaysia mengiktiraf kepentingannya dan berusaha untuk memperbaiki amalannya.

Salah satu tugas Suruhanjaya adalah untuk melengkapkan usaha Kerajaan dalam memperbaiki proses perolehan dengan membasmi amalan antipersaingan teutamanya tipuan bida

Justeru, kerjasama antara perolehan kerajaan dan Suruhanjaya adalah penting dalam merealisasikan usaha Kerajaan menjadikan proses perolehan dan persaingan secara adil.

TERIMA KASIH!

www.mycc.gov.my

Malaysia Competition Commission
Level 15, Menara SSM@Sentral,
No.7, Jalan Stesen Sentral 5,
Kuala Lumpur Sentral
50623 Kuala Lumpur
T: +603 2273 2277
F: +603 2272 1692

complaints@mycc.gov.my